

remål; han bemödade sig at rikta den fattiga, men icke sig sjelf. Hans hus war kändt af alla de olyckliga, som måste lefwa af andras barmhärtighet; han lättade och understödde deras behofwer utan at plicka, den älderstegna uslingen blef i hans hus emottagen lika som en gammal wän, hwilken man efter en lång fränwaro träffar; den af sig komna söfaren, glömmande sit högmöd, begärte hos honom härberge såsom slägtunge, och han blef mottagen. Den afskedade Soldaten hade altid et ställe wid hans spiseld, hwaräst han berättade sina segrar, wisade sina blesörer, och dref fierden tillbaka med sin krycka. Som wän, och om om människor glömdo han deras fel, och beklagade deras olyckor. Han satte sin ära däruti at understödjia den behöfwande, at trösta den olyckliga; eldad af en helig iswer, sparde han ej wakande, böner och tårar, då han war stadd i sit Ambete; han använde hela sin rörande wältalighet för at draga den rädda själen til glädjens hemwist, hwars wäg han utstafade.

Bredewid dödsfängen, där bedröfwelser, sorg och synder hysom förskräckte den döende uslingen, såg man denna nu så sällsynta Prästen. Wid hans röst flydde frucktan och bäfwan från den oroadde själen, och hopp och tröst intogo det förtwiflade hjertat.

I kyrkan upförde han sig med all den wärdighet som hans dyra kall fordrade. Sanningen fick ny styrka då den kom ifrån hans läppar, och narrar som woro komna för at skratta, bragtes til ånger och tårar. Efter Gudstjenstens slut, samlades alla kring honom, och barnen drogo honom i kappan för at från hans öga få en leende blick. Detta småleende utmärkte en Fars ömhet som deltog i deras nöden och beswärligheter, och hwars hela hjerta tilhörde dem.

Äfwanföre denna snart utgångna häcken, bredewid wägen bodde Schol-mästaren. Hans utseende wisade stränghet. Så snart han syntes om mörnarna, kunde de rädda gåsarne förutse dagens öden. Han war likwäl god, och hans alswarsamhet härledde sig endast af nit för slit och kunskap. Hela byn kände hans sticketighet; ty han kunde läsa, skrifa och räkna, han förstod äfwen Landtmäteriet, och kände förutsäga wäderlekens stift. Uti disputer erkände och frucktade Prästen hans enwighet, ty fast han war öfwerwunnen, disputerade han altid, och bondfolket kunde ej begripa hur så mycken lärdom hade rum i et enda hufwud.

Men hans ryggt är försvunnit; allt är omändrat. Bredewid denna Eken war en frog, där godt öl och glättiga infällen muntrade Åkerbrukaren. Där församlades alla aftnar Byns Statslöka, och hwar och en sade sin nyhet. Men detta stället är borta; bonden går ej mera dit för at gödmas dagens arbete: Sandtmannen berättar ej mera där sina nyheter eller sjunger sina wisor, och ingen wård är där omkänkt at fylla stöpet med färst-öl, och bjuda det at den nygifte hustrun, som blott rörde det med sina läppar för at upmuntra de andra gästerna.

Öskydiga sällhet som den fattiga njuter! som den rika föracktar! en enda af dina behagligheter gläder mera mit hjerta än alt konstens prål. Sanskyldiga lycka! där Naturen återtar sin rätt! ja, min själ emottager dig och erkänner dit gamla wälde; du kan ensam regera där utan fruktan, utan gränser och utan åfund! Hwad skilnad är det ej mellan dig och denna tröttande pragten? hwaråst man ser rikedomens öfwerflöda, och hwaråst det ledsna hertat waktadt alla konstens förförande retelser frågar: är detta nöje?

Di Stats-mån! som äro sanningens wänner, som sen den rikas sällhet ökas och den fattigas minskas, det hör er til at dömma om skilnaden imellan et rikt och et lyckligt land. Hafwet tyckes högmödas at våra wåra med Guld och Sidentyg lastade skepp; dårskapen wäntar dem på våra stränder och ger glädjerop wid deras åsyn; en del af werldens skatter samlas hos oss . . . men, råkna wår winst; hwad betyda dessa rikedomar? det är blott et fåfångt namn. Råkna sedan våra förluster; se en rik och högmödig människa inneha en landsträcka som gaf så många fattiga bröd, och som nu knappast förflår til at underhålla hans hundar, hans hästar och hans maitresser. Wårt lands starka och nyttiga alster föras til werldens ånda för at borthytas i dårskap och öfwerflöd: på detta sätt lutar vårt land (det är wißt England) til en oundwikelig undergång.

En ung skönhet utan prydnad, föracktar konstens biträde; säker at behaga, wil hon ej at sminket skal dela hennes seger. Men då behagligheterna förswinna, då åldern nalkas, och älskarne hasta sig bort, då hoppas hon fåfångt at genom en falsk hy och falska ögonbryn ersätta sin förlust. Sådant är et lands öde som öfwerflödet för dårswadt: i början ser man där Naturens enfald och enkla behag; men då det nalkas sitt fall, ser man Byärne förswinna, Slott uppbyg-

byggas, och den fattiga arbetaren som förer sitt lilla hushåld långt ifrån detta prägtiga hemvist, denna blomstrande grafven.

Men ack! hvar skal han finna en fristad? hvar skal han undvika det förtryckande högmödet's grannskap? Skal han fara til Staden? . . . Hwad kan han hoppas? — at warawittne til et öfwerstånd som han ej kan njuta; för at se tusende konstler förenade at fördubbla öfwerståndet och öda jorden; at se den rika glädjas öfwer sina likars plågor; at se Hofmannen klädd i silke och guld som förblindar den enfaldigas ögon? men himmel! man ser ock den bleka handwärfaren stadd i sitt grofwa arbete knapt förtjena sig födan. Här wisar praxten sig i all sin härlighet; där ser man fattigdomen i all sin ohyggelighet. Om midnatten öpnar nöjet sit Tempel; en glättig hop stynnar sig dit at sira sina nöjen. Kan eländet wara där som et så förblindande prål wistas? Nej, utan twiswel, ger det tilkänna en allmän sällhet! tror du det allwarsamt? Ack! fasta ögonen på denna olyckliga flickan, som ligger där uppe i en windschammare sjuk utan bröd och utan wård. Kan hända hon förer något uti sin By et lyckligt öfwerstånd; hon gret där wid berättelsen om den bedragna oskulden; hwad är det nu icke för åtskillnad! Hon har ej mera några wänner, någon dygd; alt är förbradt för henne. Om hon blir frisk ligger hon wid sin förföreres port — skulle ej det darrande hjerta ångra det olyckliga ögnablick då högmödet och åtrån at se staden bragte henne at förackta sin slända och sina Landnöjen?

Ålfskade by! Ack! är det möjligt at dina oskyldiga Herdar äro dömda at dela samma öde? Kan hända at de detta ögnablick, förda af hunger och uselhet begära bröd wid den högfärdigas dörr.

Men, nej, Alrnäs! et annat öde torde förestå dina inbyggare, kanske de gå at söka aflägsse land, som det djupet hwilket intar hälften af jordklotet skiljer från oss (b). Där skola de med swaga och trötta steg slåpa sig fram i de brännande ödemarkerne och beklaga sina olyckor. Hwilken olikhet med deras fordna öde! en ständigt molnfri sol, som kastar på dem sina förtärande strålar, tjocka skogar, där aldrig något qwitter höres, och hwaräst nattfoglarne hwila på de förtorkade qwistarne; hwaräst den resande fruektar wid hwarje steg at upwäcka en giftig och slingrande orm; hwaräst sammanstöckade tigrar och människor ännu grymmare än de, wänta sit rof. Södelsebygd!

(b) Americanska förenade Provincierna som emottaga Främlingar.

dygd! hwilken åtskillnad! och? då påminner man sig din klara bäck, dina blomsterprydda fält och dina skuggrika lunder. Himmel! huru bedröfwelig skulle ej den dagen wara om de fattiga landsflyktiga lemnade sin födelse ort! hwilka tårar! hwilka suckar! med hwad ömhet skulle de ej betrakta sina boningar, taga afsked af dem, gå bort, komma tillbaka för at åter se dem och gråta? kan hända lära de säga, at wi på andra sidan hafwet träffa et dylikt ställe; men huru skall man wäga sig på detta ofanteliga djup! den wördnadswärdä husfäbern, är utan twifwel den första som går til stranden: han gråter, men det är öfwer dem; sjelf uppehållen genom det mod som åtsföljjer dygden, trottsar han faran, ty den nya werlden hwakäst han önskade sig en fristad är i grafwen. Hans dotter, som war hans älderdoms tröst, och hwars skönhet förskades af hennes tårar, går bedröfwad wid hans sida och lemnar en öm älskares famn, för at följa sin Far. Heta suckar gifwa tillkänna Modrens sorg; hon trycker sina barn i sin darrande famn, och hölger dem med kyssar och tårar, då des man, bibehållande en manlig sorg, underhåller hennes swaghet och lifwar hennes mod.

Åffkyswärda Öfwerflöd! Du som är föremålet för Himmelens wrede! Är det genom dylika offer, som man skall köpa din öwärdiga ynnest? Förtjenar du at oskuld och dygd skola upoffras för dina be-
drägeliga nöjen? Högmödiget öfwer sin orklösa stolthet, förtjust af sin inbillade handel utmätglas det förblindade riket, . . . och faller sluteligen under sin stupande börda.

Sådan är den olycka som hotar mit Fädernesland — Hwad säger jag? Fördöelsen har redan uppfylldt hälften af sitt wärk. I detta ögnablick öfwergifwa sjelfwa Landsdygderna oss; de gå til stranden hwarest skeppet skall hissa sina segel i wäntan på en gynnande wind. Jag ser den flocken som är twungen at öfwerge oss, slålla sig på däck. Jag ser där idogheten, gästfriheten, den äkta ömheten, den troigna kärleken; och du Gudomliga skaldkonst! Himmelens Dotter! som man försummar, som man förtalar; Du som ödmjukar mig i werlden, som underhåller mig i ensligheten, du som är ursprunget til alla mina nöjen, til alla mina beswärligheter; du som har sökt mig i fattigdomen, som qwarhåller mig där til min död; du som är Wetenskaperhas ledswän, dygdens skyddarinna, altid den första at und-
wika

wika sinnliga nöjen, och obarmhäftiga hjertan, du som gör narr af tyranniet och föräcklar Tyrannen, du styr långt ifrån oss: Farväl, farväl, för alltid! måtte i hwilken werldsdel du dock stadnar, dina ljusliga toner förmildra Climaternas stränghet. Måtte du wisa sanningen för de swaga dödeliga, och lära dem, at et Rike som underhålles af egna krafter, fastän ganska fattigt, kan likwäl wara rätt lyckligt; at handelsns högmögiga Spira medförer omsider undergång, då twärtom en magt, som beror af sig sjelf, trotsar tidens fliften, lika som Klipporna i hafwet stå orörliga wid wådens och böljornas wäld.

Til Utgifwaren af Wälsignade Tryckfriheten med anhängan at följande må i des Blad få inflyta *).

Den uti N:o 47 samma Blad gjorde anmärkning, mot den obehöriga Auctions provision, som Kongl. General-Asistance Contoiret sig tillägnat och innehåller, af de förfallne Pantar som lösas, för, än de genom allmänt utrop hunnit försäljas, har jag efter flera gångers genomläsande af Kongl. General-Asistance Contoirets Reglemente, och inhämtad underrättelse af där dageligen följt bruk, funnit i min oförgräpeliga tanka aldeles riktig.

Andamålet med detta i sig sjelft nyttiga Werks inrättning, finner jag wäl wara den, at nödstälte Medborgare mot lindrig ränta, skulle med Penninge-lån, på Pant blifwa undsatte; men huru de utom Kongl. Reglementets föreskrift kunna betungas med 2, 3, til 9 proCent efter Panternas bestaffenhet i Auctions provisioner för sådana deras Pantar, som de med lösen sorgfälligt rädda undan Auctions-klubbar, det är en sak som förtjenar all upmärksamhet, så mycket mera som det rörer måst de törftigaste Samhällets skattdragande medlemmar.

Skulle mot förmodan och mig ovetterligen någon författning härtil gifwa anledning; hwarföre utsättes sådant icke på Pant-sedeln til alla sina omständigheter på sätt som å Låne-Banco-sedlar är öfligt. Har Låntagaren ej rättighet få på Pant-sedelen sina förmoner och Skyldigheter sig tydeligen föreskrifue, och författningarne å hwilket alt sig grundar där återopade?

Den således innehållne provision, torde ärligen göra en betydlig Summa, hwilket Kongl. Contoirets Böcker utwisa, äfwenom hwilken däraf dragit fördel, samt om Stockholms Stad af så bestaffad Auctions provision, fädt des stipulerade fjerde del, enligt Kongl. Reglementets föreskrift.

Detta anmärkes och upgiswes til beswarande af dem, som närmare kunskap äga om nämde Werk.

*) Insändt.

Sattig behöfwande Pant-ägare.

N:o 77. utgiswes den 26 Maji eller nästa Wondag.

Stockholm, Tryckt hos Commissarien P. A. BRODIN, 1783.

Dag = Bladet :

Wälsignade Tryck-Friheten.

Tredje och Sidsta Stäcken.

N:o 77.

Stockholm den 26 Maj 1783.

Warg:lon på en båt, Fabel *).

En människa fri från förutfattade meningar bär dageligen tilltaga i wisdom; hon afväger sina förslag ej med darrande hand utan med en wigt som är krönt af förnuft och erfarenhet: hon känner sin styrka och sin swaga förän hon ger sig ut på kridsbanen, och ådrager sig aldrig åtlöje genom en dårlig oförsettighet; aldrig lemnar hon stränderna utan at weta hwilken wind som blåser: hon gör altid utkast och indelning förän hon lägger grundwalen til et hus, och stuteligen, då hon besinnar sina egna ofullkomligheter, dämpar hon straxt den fåfånga, högmodet någon gång wille upwäcka i des själ.

Om wi betrakta oss sjelfwa på alla sidor och i alla händelser; hämta wi snart den lärdom at falska inbildningar om egna förtjenster alstra de måsta mistag.

Detta sträcker sig til alla stånd i båda könen och til alla ålder, likwäl råder denna dårskapen sig på olika sätt, man systar med olika yrke til detta namnet, en del tror sig måstare i kärleks-äfwens ty, ingen skönhet i werlden kan neka dem, andra intagna af sin skapnad och sin wärt sätta all sin ära i dyrbara kläder, equipager och brillants-ringar, en del samlar bibliotheker och tror sig hafwa läst alla andras böcker och tankar, men glömma at tänka sjelfwa.

Alla dessa willfarelser kunna dock aldrig förliknas med de högdragnas: upblåste af smickrets wäder misbruka de förmåtit hela Riksstyrelsen. De måst öfwerdrifna beröm mistänkas ej för affigter, ja de tro dem knapt wara swarande emot deras stora egenheter, just då de ärligt finnade bewisa det grofswaste hedrågeri i detta råkwärk.

En

*) Insändt.

